

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skjoldenæsholm Birks justitsprotokol 1709-1726 - uddrag af familiemæssige relationer og andet af interesse for slægtsforskning - af Christopher Emil Hagedorn. Skrevet 2-7. maj 2021.

Protokollen går fra 3. april 1709 til og med 13. juli 1726. Den er i meget god stand - kun få sider har nogle defekter i hjørnerne.

Andreas Melby (el. Anders Melbye), ridefoged på Skjoldenæsholm, er birkefoged (og -dommer). Jens Klog (el. Jens Klou) i Valsølille er birkeskriver.

Første blad er underskrevet "Paa min høytElschende Kiere Broder Daatter, høy- og velbaarne Frøicken Friderica Lovisse Danneschiolds Veigne - Gyldenlewe"

Langt det meste af protokollen er optaget af opkrævninger af restanser og smågæld, sager om skovhugst, udmeldninger af synsmænd og afsigt af syn. På mange tingdage forrettes der slet intet.

Tinget holdes om tirsdagen til og med 5. december 1724, derefter om lørdagen fra og med 13. januar 1725, efter tillysning af 18. december 1724 (læst 20. januar 1725).

3. apr. 1709

- Herskabet ctr. Peder Berendtsen, tjenende Peder Hansen i Valsømagle, angående hans fødested. Knud Hansen i Valsømagle vidner at Peder Berntsen er barnefødt på Skjoldenæsholms gods i Valsømagle i det hus, som Laurs Jensen nu iboer, hvilket hus hans forældre Berent Pedersen og Karen Laursdatter da beboede, og efter han blev født er han fremdeles opfødt der i Valsømagle og ingen andre steder.

3. juli 1709

- Jens Klog i Valsølille ctr. Lars Pedersen Skrædder, værende hos hans søn Peder Larsen i Valsølille, angående skældsord. Det nævnes at Lars Pedersen er en fattig mand, og at han hverken kan læse eller skrive.

3. dec. 1709

- Jens Olsen i Egtved ctr. Peder Mortensen Degn i Jystrup, for gæld til fornævnte Jens Olsen og hans moder Lisbeth/Elisabeth, afdøde Ole Marcussens (el. Ole Marquorsens) enke.

14. jan. 1710

- Der lyses efter en røgter Niels Nielsen fra Skjoldenæsholm, som er bortgået fra sin tjeneste. Han er omtrent 50-60 år gammel, har et magert ansigt og sort hår.

11. mar. 1710

- Hans Hansen i Valsølille ønsker at kvittere sin fæstegård, da han ikke længere kan svare skat og landgilde.

23. apr. 1710

- Jørgen Hansen Skyttes hus i Valsølille er brændt. Han har en datter ved navn Anne Jørgensdatter. (Det brændte gods anslås til værdi ca. 500 sldl.)

8. juli 1710

- Restans: På vegne af Morten Pedersen i Høed møder sønnen Peder Mortensen og tilstår restansen.

9. dec. 1710

- Herskabet ctr. Niels Christensen i Valsøllille og hans tjenestedreng Ole Thomassen, angående skovhugst. Et af vidnerne nævner fornævnte Niels Christensens søn Christen Nielsen.

10. nov. 1711

- Jørgen Hansen Teglbrænder i "Teglbrænderhuset" i Høed er beskyldt for tyveri (af en stud); hans hustru Bodil Andersdatter vidner.

12. jan. 1712

- Jørgen Hansen i Valsøllille, forrige skytte ved Skjoldenæsholm [Jørgen Hansen Skytte] gav til kende at hans broder Rasmus Hansen garver og hustru er afgået ved døden, udi denne svage tilstand, udi København hvor de boede på hjørnet af Tjørnebuskgaden ved Nørreport, tæt ved volden, næst op til Peiter Dores garver. Jørgen Hansen beretter at han og hans søster Kirsten Hansdatter, boende i Gerslev Mølle(?) eller Gårdslev Mølle(?) ("Giardslef/Giordslef Weiermølle") i Stevns herred, er rette arvinger efter deres afdøde broder Rasmus Hansen garver, eftersom hverken Rasmus eller hans hustru efterlod nogen livsarvinger. Peder Madsen i Valsøllille vidner, at Jørgen Hansen i Valsøllille og hans søster Kirsten Hansdatter i Gjorslev Mølle(?) er fuldbroder og -søster den den afdøde Rasmus Hansen garver, hvilke to søskende vidnet i mange år har kendt og været samlet med i hver af deres huse som de var boende, og vidnet ved at de ej er flere søskende end som meldt. Poul Christensen og Hans Nielsen Smed i Valsøllille samt Hans Pedersen i Bomhuset vidnede det samme.

3. maj 1712

- Jens Andersen i Allindemagle er undviget fra sit iboende fæstehus med alt sit gods. Han opholder sig nu på ryttergodset, hvor kald og varsel var blevet givet til kende for hans hustru. Jep Svendsen i Allindemagle vidner, at Jens Andersen havde beboet huset i 14-15 år.
(Regimentskriveren møder og påstår på Jens Andersens vegne at han kun har haft huset i leje, ikke i fæste.)

11. okt. 1712

- Sr. Niels Simonsen, prokurator af Sorø, mødte for retten, og i henseende de efter salig Aage Thomassen Smeds hustru af St. Pederstræde i København, salig Margrethe Jensdatter, skal være falden arv, hvorom behøves efterretning om arvingerne, hvem og hvor mange de er. Han har derfor fået en attest udgivet af Sr. Anders Andersen på Holbæk Slot af 30. september. Jens Klog af Valsøllille, som om samme familie er bekendt, gjorde sin ed at han om samme arv er bekendt ligesom den irettelagte attest. (7. juni 1713 ses at der til Holbæk Byting 3. april er erhvervet tingsvidne om arvingerne. Birkeskriveren Sr. Jens Klog bekræfter tingsvidnets indhold og forklarer, at han for nogle og 40 år siden kom i tjeneste hos afdøde Jonas Sørensen, som var gift med en af den afdøde Margrethe Jensdatters søstre ved navn Karen Jensdatter, og tjente dem i mange år, derfor er desto bedre familien bekendt. Der fremlægges et tingsvidne fra Skanderup og Rye birketing i Hjelmslev herred af 25. juli 1712 om den afdødes broder salig Henrik Jensens børn. Desuden fuldmagter fra en del arvinger, nemlig på broderlodden efter salig Henrik Jensen fra hans søn Jens Henriksen Torup af 1. sept. 1712, samt en missiv med transport til benævnte Jens Henriksen på den halve søsterlod på salig

Karen Jensdatters vegne fra hendes søn Jens Jonassen, tilligemed fuldmagt fra den anden broder Søren Jonassen på benævnte søsterlods anden halvdel. Der beråbtes på Monsr. Mads Tvede, boende i Krypten(?) på Vestergade i København, som på den anden endnu levende søster Elisabeth Jensdatters vegne har fuldmagt.)

2. nov. 1712

- Laurs Pedersen skrædder i Valsølille har over de sidste uger ført process imod Jørgen Hansen Skytte og Peder Madsen for skældsord og trusler. Det nævnes nu at Laurs bor med sin hustru, en søn og en datter. Anneksbondens Niels Christensens hustru i Valsølille hedder Karen Nielsdatter.

20. dec. 1712

- Skjoldenæsholms forpagter ctr. nogle bønder i Ordrup, angående en del svin de ikke har ladt indebrænde dette år. Som vidner er bl.a. indstævnet Jep Laursens datter Margrethe Jepsdatter i Ordrup.

31. jan. 1713

- Niels Nielsen Pottemager, tjenende Hans Olsen i Ordrup, vidner om en sølvplade han er belvet set at lade veje hos en guldsmed i Ringsted, som menes at være stjålet. Et vidne Johan Nielsen i Krudthuset nævner sin hustru Johanne Jensdatter. Niels Nielsen Pottemager påstår at han har fået sølvet af sin afdøde søster "Karen Pottemagers", og at det havde tilhørt hendes første mand, som havde tjent i nogle år som korporal.

28. feb. 1713

- Hans Andersen i Høed ctr. Peder Olsen i Høed, angående tjenesteløn som Peder Olsen skylder Hans Andersens nu afdøde søn Peder Hansen for tjeneste fra Mikkelsdag 1711 til pinse 1712.

7. mar. 1713

- Herskabet ctr. en del af Skjoldenæsholms vorneder, angående deres fødested og vornederrettighed. Navnene nævnes i en afskrevet skriftlig stævning, der kalder de indstævnede "bøndersønner" der "på noget års tid efter anden" er bortløbet og undviget af godset, navnlig Peder Rasmussen, Villum Nielsen, Jørgen Nielsen, Christian Henriksen, Jacob Henriksen, Søren Nielsen, Niels Sørensen, Peder Nielsen Dyr, Søren Olsen, Niels Troelsen, Hans Sørensen, Niels Jensen, Niels Jepsen (el. Niels Ibsen), Jens Lauridsen (el. Niels Laursen), Laurs Jensen (el. Laurids Jensen), Jens Andersen, Hans Andersen, Jens Andersen Beck, Niels Jensen, Jens Sørensen, Henrik (...?), Hans Nielsen, Peder Bentsen, Peder Troelsen, Jens Sparegott, Jens Lauridsen (el. Jens Laursen), Morten Hansen, Jep Pedersen, Morten Nielsen, Villads Jørgensen, Peder Aagesen og Christen Rasmussen. Af disse nævnes Niels Jensen at tjene sin broder, som også hedder Niels Jensen, i Mærløse. Hans Pedersen i Bomhuset vidner at den indstævnede Peder Rasmussen er barnefødt i Valsølille i den gård, som Mads Hansen nu iboer, og at bemeldte Peder Rasmussen nu bor i Øllested under Frederikborgs gods. Samme Hans Pedersen i Bomhuset vidner, at den indstævnede Jørgen Nielsen er barnefødt i Valsølille i det hus, som Jens Klog nu beboer, og at hans fader hed Niels Pedersen. Nilaus Marcussen (el. Nelaus Marquorsen) i Jystrup vidner at der indstævnede Christian Henriksen og Jacob Henriksen er sønner af Henrik Mejer (el. Hendrich Meyer) og dennes enke Helle, og at de er barnefødt i Jystrup by i den gård, som Poul Jensen nu beboer, og vidnet ved yderligere at Christian Henriksen tjener hr. Holger Lindam i Spjellerup i Fakse herred. Niels

Sørensen i Høed vidner, at hans egne to indstævnede sønner Søren Nielsen og Niels Nielsen begge er vorneder til godser, heraf er Niels født i Bendtskovhus mens Søren er født i Jystrup i den gård, som Anders Mortensen nu iboer. Laurids Sørensen (el. Laurs Sørensen) af Ordrup vidner at den indstævnede Søren Olsen er barnefødt i den gård i Ordrup, som Jens Olsen nu beboer, og at bemeldte Søren Olsen er hos sin moder i Siddinge i Odsherred. Peder Olsen i Valsøllille vidner at han er broder til den fornævnte indstævnede Søren Olsen, og at deres moder nu er gift med Erik Andersen i Siddinge. Jep Lauridsen (el. Jep Laursen) af Ordrup vidner at den indstævnede Niels Jensen sidste sommer tjente Peder Olsen i Valsøllille og er barnefødt i det hus i Ordrup, som Poul Jensen nu beboer, og at denne Niels Jensen som tidligere nævnt tjener broderen af samme navn i Merløse. Søren Pedersen Rytter i Ordrup vidner at hans indstævnede søn Hans Sørensen er barnefødt i det hus, som Hans Tygesen (el. Hans Thøgersen, Hans Tyrsen) nu beboer, og at han sidste Mikkelssdag tjente i Gjødstrup by i Glim sogn hos en mand ved navn Rasmus Nielsen. Jep Nielsen i Høed vidner at hans indstævnede søn Niels Jepsen er barnefødt på den gård, som Hans Mortensen i Høed nu beboer, og han tjener Nicolaj Olsen tømmermand på Adelgaden i København. Ole Pedersen i Valsømagle vidner at den indstævnede Jens Laursen er barnefødt i den gård i Valsømagle, som Jens Jensen nu iboer. Denne Jens Jensen vidner at fornævnte Jens Laursen er hans stedsøn, og at han tjener hos en hjulmands enke i København på Vandkunsten. Hans Andersen af Høed vidner at den indstævnede Laurs Jensen er barnefødt i det hus i Høed, som Niels Sørensen nu beboer. Nilaus Marcussen i Jystrup vidner at den indstævnede Jens Andersen er barnefødt i den gård i Jystrup, som Poul Jensen nu beboer. Dernæst vidnede han at den indstævnede Niels Jensen er søn af Jens Skrædder, som boede i Jystrup, og at han er født i det hus som Søren Rytter nu beboer. Dernæst vidnede han at de indstævnede Jens Sørensen og Henrik Sørensen er barnefødt i Nymølle. Hans Pedersen af Bomhuset vidner at den indstævnede Peder Troelsen (el. Peder Truelssen) er barnefødt i det hus i Valsøllille, som Laurs Madsen (el. Laurids Madsen) nu på ny opbygger og beboer. Dernæst vidnede han sammen med Laurs Nielsen Hugger af Valsøllille at den indstævnede Jens Jensen Sparegott er barnefødt i Sparegotshus. Ole Pedersen i Valsømagle vidner at den indstævnede Morten Nielsen er barnefødt i det hus, som husmanden Laurs Jensen i Valsømagle nu beboer. Laurs Sørensen af Ordrup vidner at han har stået fadder til den indstævnede Morten Nielsen. Hans Pedersen i Bomhuset og Laurs Nielsen i Valsøllille vidner at den indstævnede Morten Hansen er barnefødt i den gård i Valsøllille, som Anders Benjaminsen nu beboer. Hans Pedersen i Bomhuset vidner at den indstævnede Villads Jørgensen er barnefødt i Valsøllille i det hus, som Peder Jensen nu beboer. Dernæst vidnede han at den indstævnede Christen Rasmussen er barnefødt i Sparegotshus. (21. marts vidner Laurs Sørensens hustru Karen Laursdatter i Ordrup at den indstævnede Niels Jensen, som sidste sommer tjente Peder Olsen i Valsøllille, er barnefødt i Ordrup i den gård, som Peder Mouridsen nu beboer, og vidnet var overværende da han blev født til verden samt fadder i Tåstrup kirke da han blev døbt, og han tjener nu sin broder Niels Jensen i Merløse. Det tidligere vidne Jep Laursen af Ordrup indrømmer at når han tænker sig bedre om, så er denne Niels Jensen rigtig nok barnefødt i den gård i Ordrup som Peder Mouridsen nu beboer, og ikke i det hus som Poul Jensen nu beboer.) - (11. april indfinder den indstævnede Peder Nielsen sig selv for retten og angiver at være barnefødt i Ordrup i den gård, som Hans Olsen nu beboer.)

8. maj 1714

- Erik Jensen i Jystrup var for 20+ år siden staldkarl på Skjoldenæsholm.

29. maj 1714

- Christen Nielsen i Skov Hastrup kan mindes over 60 år.

13. nov. 1714

- Jørgen Hansen i Vievadshus på vegne af sin datter Apolone Jørgensdatter ctr. Niels Nielsen, værende i Bomhuset [hos skovfoged Hans Pedersen], angående usømmelige ord. Som vidner er bl.a. stævnet Hans Andersen i Høed med hans søn Niels Hansen og datter Karen Hansdatter.

29. jan. 1715

- Herskabet ctr. Villads Nielsen tjenende Poul Jacobsen skomager i Slangerup ved Frederiksborg, angående Villads' fødested. Hans Pedersen i Bomhuset vidner at Villads Nielsen er barnefødt i Valsøllille i det hus, som birkeskriveren Jens Klog nu beboer, og det af ægte forældre, og hans fader hed Niels Pedersen og hans moder hed Maren Sørensdatter, og hans forældre boede i bemeldte hus i omtrent 6 eller 7 år, både før og efter Villads' fødsel. Yderligere ved Hans Pedersen at Niels Pedersen og hustru ikke havde fæstet eller haft hus andre steder end i Valsøllille i de bemeldte 6-7 år. Endvidere ved Hans Pedersen at Niels Pedersen og hustru ikke havde andre sønner med det navn Villads end denne Villads Nielsen, som nu tjener mester Poul Jacobsen skomager i Slangerup. Desuden udviser præstens attest at Villads Nielsen blev døbt i Valsøllille Kirke år 1693 dom. judica den 2. april og blev båret til dåben af Bodil Jørgens i Valsøllille, og fadderne var Sidsel Laurs Pedersens af Smedstrup/Smidstrup, samt Dorthe Enevolds, Christen Andersen, Sidsel Christensdatter og Jens Mortensen alle af Valsøllille. Villads Nielsen har en rum tid været udenfor sognet, siden han var en lille dreng og nu han er tilvokset, har tjent hr. landsdommer Oluf Bornemann i Ringsted, og nu siden samme tjeneste skal befindes at opholde sig i Slangerup by ved Frederiksborg hos Poul Skomager.

19. mar. 1715

- For retten fremkom Mathias Andersen Steen (el. Matthis Andersen Sten), boende på Skjoldenæsholm gods' stavn i Valsøllille, på sine egne samt hans to brødres vegne, navnlig Niels Andersen Steen boende på Skjoldenæsholms stavn i Wittenberghus og Casper Andersen Steen boende udi Dalby på Universitetets gods; Mathias fremstillede for retten Anders Helleesen i Valsømagle, som vidnede at Bodil Andersdatter Steen, som boede i Randers i Jylland og nu skal være på Bornholm, er en fuld søster til fornævnte Mathias Andersen Steen, Niels Andersen Steen og Kasper Andersen Steen. Vidner har ej alene kendt både Bodil Steens og hendes tre brødre, men end og deres gamle salig moder i over 30 år. (15. april 1716: Niels Andersen Steen i Wittenberghuset på egne og søskendes vegne, navnlig Mathias Andersen Steen i Valsøllille, Casper Andersen Steen i Nørre Dalby, Johanne Andersdatter Steen i Randers der er gift med byfoged Hans Jensen, samt Anne Andersdatter Steens boende i Frederiksborg By der er gift med Gregorius Guldsmed; på samtliges vegne begærede tingsvidne om at de alle er fulde søskende og rette arvinger til afdøde Bodil Andersdatter Steens, som boede i Randers, men siden kom derfra til Bornholm hvor hun døde; og alle fornævnte søskende er barnefødt på Sjælland i Vallekilde sogn i Vallekilde by, Skippinge herred, ved Dragsholm, og deres fader hed Anders Nielsen Steen og deres moder Sidse Olufsdatter, og der er ikke flere søskende end de ommeldte, heller ikke halvsøskende.) [Bodil Andersdatter Steens siges endnu at spøge i Randers.]

3. juli 1715

- Afkald: Anders Clausen boende i Ågerup(?) ("Overup"), på vegne af sin hustru Anne Ibsdatter (el. Anne Jepsdatter), gav Laurs Ibsen (el. Laurs Jepsen) i Ordrup afkald og kvittering for sin hustrus fædrene arv, både for kapital, rente og renters rente.

16. juli 1715

- Nilaus Marcussen (el. Nelaus Marquorsen) i Jystrup skulle have været kaldsmand, men kunne ikke kalde "formedelst sin hastige svaghed". (Bønder skal kaldes til at påhøre restanser.)

30. juli 1715

- Jens Jacobsen Lund, sædedegn for Jystrup og Valsøllille menigheder, producerede et rådstuevidne af Københavns Rådstue udstedt 9. juli 1715, som blev læst for retten, af indhold at 10. juli fremkom personligt for en siddende ret Jens Jacobsen Lund, degn i Jystrup og Valsøllille, som for at bevise, at en enke, navnlig Johanne Frick, som forhen havde været i ægteskab med salig Niels Sørensen Hyld, rådmænd i Bergen, tilligemed hendes datter, afgangne Anne Sophie, ved døden er afgangne, producerede to attester, den ene udgivet af velfornemme Peter Hersenberg (el. Hechenberg?), borger og købmand i København, den anden udgivet af Hans Henrich Vrone, spisemester og skriver i pesthuset udenfor stadens vesterport, såvelsom Christen Nielsen, skolemester sammesteds, bemeldte attester lydende som følger: "1711 udi pestens tid var Johanne Frick med hendes datter, Anna Sophie, her udi København i Pesthuset ved døden afgangne, hvilket jeg hermed testerer, 9. juli 1715 Peter Hersenberg" - "1710 den 25. november er Johanne Frick død her i pesthuset, og derefter den 7. august 1711 døde hendes datter Anna Sophie, testeres 10. juli 1715 Christen Nielsen" - "Efter pesthusmandtalsbogen befindes disse tvende personer at være døde, som ovenbemeldte dato udbiser, testerer Hans Henrich Cron, pesthuset den 10. juli 1715".

24. sep. 1715

- Johan Flader og hustru Margrethe Marie (el. Margaretha Maria) i Allindemagle ctr. Mads Jensen sammesteds angående ord. (Parterne foliget.)

22. okt. 1715

- Jens Pedersen i Jystrup ctr. Lucie Didriks i Høed, angående usømmelige ord som skal være sagt om Jens Pedersen, hans hustru og hans søn. (Birgitte Laurs' i Jystrup vidner, at det var Niels Sørensens hustru i Høed, som havde sagt ordene.)

31. mar. 1716

- Offer Nielsen i Bentskovshus begærer udmeldelse af fire mænd der kan syne hans iboende bolig, som han nu til sin svigersøn vil overlevere.

11. aug. 1716

- Erik Jensen i Jystrup ctr. Laurs Corneliusens hustru Karen i Jystrup, angående ukvemsord og usømmelighed imod Else Jørgensdatter i Jystrup. For at vidne er stævnet Laurs Corneliusens moder Ellen Laursdatter m.fl.

27. juli 1717

- Birkeskriveren Jens Klog i Valsøllille er død.

31. aug. 1717

- Den nye birkeskriver er Johannes Johansen i Valsølille.

19. juli 1718

- Afkald: Niels Henriksen i Snekkerup på vegne af sin hustru Karen Hansdatter og Bendt Hansen i Vigersted på sine egne vegne gav Skjoldenæsholms herskab afkald og kvittering for hvad arv Karen og Bendt kunne være tilfaldet efter deres afdøde halvsøster Karen Hansdatter i Jystrup.

26. juli 1718

- Herskabet ctr. en del bønder, angående lånte penge til bæster og bæster in natura, for år 1715. Hans Andersen Høed bekom en brun hest som blev taget af Mads Dinesen for lejermålsbøder, hvilket Niels Hansen, som nu gården efter hans fader besidder og hesten har annammet, tilstod. (...) på vegne af Jens Sørensen i Ordrup mødte hans hustru Kirsten Ingvorsdatter og tilstod gælden.

18. okt. 1718

- Simon Jespersen i Valsølille ctr. Mathias Andersen og hustru Bodil Jensdatter i Valsølille, angående ærerørige skældsord imod Simons hustru Birthe Hansdatter.

- Ole Pedersen i Valsømagle fremstillede for retten gamle Jens Larsen og Niels Andersen sammesteds, som vidnede at Ole Pedersens søn Jens Olsen har siden Sankt Hansdag været syg og sengeliggende og elendig så han ej kan tjene nogen smule til livets ophold og hans gamle stakkels gamle fader Ole Pedersen, som sidder til husværing.

6. dec. 1718

- Knud Hansen Drejer i Mikkellborghus ctr. Jens Nielsen i Bækhuset; Jens har slået Knuds hustru Anna Hansdatter i ansigtet med sin næve. (Knud kaldes også "Knud Dreger").

20. dec. 1718

- Jens Jørgensen smed, husmand i Allindemagle, beklagede sig vemodeligt over den store ulykke som ham er overgået med ildsvåde for 8 uger siden, da hans iboende hus er ganske afbrændt og lagt udi aske, samt korn og foder etc. Det eneste, som blev reddet, var hans seng og smederedskaber. Hans hustru er ganske højaldrende, og over hende er "bekommet en alteration" så hun mest er sengeliggende.

14. mar. 1719

- Afkald: Niels Villumsen, boende i Åsted, på hans hustrus Dorthe Jensdatters vegne, gav Dorthes stedfader Christopher Olsen i Mortenstrup, såvelsom Niels Christensen udi Højbjerg som formynder for Dorthe Jensdatters fædrene arv, afkald og kvittering for hvad Dorthe var tilfaldet i arv efter hendes afdøde fader.

- Afkald: Poul Christensen i Ordrup gav også Christoffer Olsen i Mortenstrup afkald og kvittering for hvad arv han var tilfaldet efter sin afdøde fader.

- Kgl. Universitets Gods' ridefoged Anders Pedersen af Nørre Eskildstrup ctr. Henrik Johansen Svenske, tjenende i Næbs Mølle, angående lejermål begået med Sidsel Eliasdatter på Universitetets gods i Kyringe, datter af Elias Clausen (el. Elias Clausen) af Kyringe, som har tilsagt Henrik Svenske at skulle tage denne hans datter Sidsel til ægte.

13. juni 1719

- Herskabet ctr. Oluf Pedersen i Atterup, ang. at kvittere Atterupgård og igen at antage Egtved.

27. juni 1719

- Afkald: Salig Thomas Andersens enke Margrethe af Jystrup Mølle lod læse et afkald af gårdsdags dato under Lars Larsen (...oes) hånd, boende i ([udtværet:]Vester?(lund/sted?)) i Jylland, at han var fornøjet og afbetalt for hvad han efter salig Thomas Andersen i Jystrup Mølle på hans hustru Karne Andersdatters vegne udi arv kunne tilkomme.

11. juli 1719

- Jens Olsen, tilforn boende i Egtved, stævnet for gæld.

10. okt. 1719

- Hans Nelausen af Tåstrup ctr. Abelone Mathiasdatter (el. Abbelona Mathiasdatter), stævnet hvor hun sidst boede og "holdt dug og disk", angående hendes undvielse fra bemeldte Hans Nilausen; hun er hans ægte trolovede og viede hustru, og boede med ham i en fæstegård i Jystrup, hvor Morten Jensen nu boer. Hun bortrømte for 10-11 år siden. Han har siden intet hørt til hende. Hans Nilausen har siden forholdt sig ærligt og kristeligt, og er altså nu uden alt ægteskab og ægteskabs indladelse, endnu i denne ganske fri og ubehindret.

5. dec. 1719

- Akald: Hans Jacobsen, indruteret soldat ved hr. kaptajn Bülous kompagni, gav sin formynder Poul Christensen i Valsøllille afkald og kvittering for arv efter begge sine salig forældre, som boende og døde i Sandvadshus.

26. mar. 1720

- Bodil Hansdatter i Jystrup mødte for retten og vemodeligt beklagede sig den store elendighed og svaghed, som Gud allermægtigste har hjemstøgt hendes ægte husbond med, navnlig Morten Pedersen i Jystrup, i det at han udi sit ansigt med "et stærk flåd" er behæftiget, således at samme flåd er overgået begge hans øjne og mestendelen af hans ansigt, så han er sengeliggende og ganske blind, hvorover han udi største armod og fattigdom er geråden.

7. maj 1720

- Mads Hansen i Valsøllille producerede for retten sin søns Rasmus Madsens frihedsbrev af 20. april 1720 med herskabets underskrift, af indhold at Skjoldenæsholms vornede Rasmus Madsen, barnefødt i Valsøllille, løs- og frigives for sin vornederrettighed og -pligt til godset.

3. juli 1720

- For retten var mødt Peder Timsen, barnefødt i Valsøllille på godsets stavn, og producerede sit fribrev af 14. juni 1720. (af samme indhold som ovenstående)

- Afkald: fremkom for retten Hans Hansen og Bent Tønnesen i Valsøllille samt Mads Hansen og Bodil Nielsen i Wittenberghuset, som hver for sig tilstod at have bekommen hver halvtredsindstyve slettedaler klingenge penge, tilsammen 200 sldl., hvilke penge er dem af ridefogden Andreas Melby leveret, som er af den arvepart de efter deres svigerfader og moder, afgangne Niels Andersen og hustru, som døde i Valsøllille, så benævnte arvinger vil have ridefogden kvitteret og kræveløs holden.

14. okt. 1721

- Jens Jacobsen, som sidst tjente i Næbs Mølle som møllersvend, tjener nu i Lellinge mølle. Han har stævnet Dorthe Frandsdatter, som opholder sig hos hendes moder Inger Frandses i Benløse, for at høre benægtelsesed: Jens Jacobsen benægter at være fader til Dorthes barn. Barnet blev avlet i Næbs Mølle hvor de tjente sammen sidste år. Dorthe vil bevise at Jens Jacobsen er hendes retter barnefader. Hun har udlagt ham i Benløse Kirke.

23. dec. 1721

- Peder Corneliusen i Høed har underskrevet med initialer i tingbogen.

10. feb. 1722

- Afkald: For retten mødte Hans Hansen og Bent Tønnesen af Valsøllille samt Mads Hansen af Wittenberghuset, som gav til efterretning, at den arvepart, som hidindtil har indestået hos hendes durchlauchtighed fyrstinden af Sønderborg, og de tilfaldt at arve på deres hustruers vegne efter deres afdøde salig svigerfader, afgangne Niels Andersen, som boede og døde i Valsøllille på Skjoldenæsholms gods, har deres herskab ladet dem tilstille og betale med 144 rdl. (m.v.)

3. mar. 1722

- Birkeskriveren Johan Johansen i Valsøllille er død. (Skifte 12. marts.)

8. apr. 1722

- Der lyses efter forrige ladefoged ved Skjoldenæsholm Knud Henriksen, som 4. oktober 1721 stak af fra sin tjeneste med en hest. (Ugen efter møder hans fader ved retten, navnlig velagte Henrik Knudsen.)

27. maj 1722

- Den nye birkeskriver er Johan Hansen, først nævnt i Atterup men fra 2. juni i Valsøllille.

27. okt. 1722

- Herskabet ctr. Hans Ibsen (el. Hans Jepsen), boende i det gamle teglbrænderhus, angående hans forøvede utroskab udi hans anbettede skovfogedtjeneste. Som vidner er bl.a. stævnet Michael Boomands (el. Michael Bugmanns) hustru Anna Mickelsdatter i Næbs Mølle. (17. november: Hans Ibsens hustru hedder Cathrine Hansdatter (el. Catarine Hansdatter) (Huset kaldes også "Teglhuset" og "det forrige teglbrænderhus".) [13. apr. 1723 "Michael Boemand"]

1. dec. 1722

- Afkald: Christen Laursen (el. Christen Lauridsen) af Uggerløse lod producere et afkald udgivet af Christen Jørgensen i Kvanløse sidste 12. oktober for til ham betalte arvegods ~6 rdl. hans søsterdatter Margrethe Mogensdatter arveligt tilfaldt efter afdøde Erik Sørensens hustru Maren Ibsdatter (el. Maren Jepsdatter), som boede og døde i Uggerløse, alt efter skiftebrevets formelding af dato 17. juni 1707. (Afkaldet indført ord til ord i protokollen.)

8. dec. 1722

- Afkald: Anders Lauridsen, landsoldat, værende i Snekkerup, på sin trolovede fæstemø Lisbeth Hansdatters vegne, gav fra sig et fuldkomment afkald for hans hustrus arvedel efter hendes salig fader Hans Vindelfox(?), som boede og døde i Pottemagerhuset her på Skjoldenæsholms

gods, alt efter skiftebrevets formelding, som hus Knud Hansen og unge Jens Lauridsen i Valsømagle har været indestående, i alt 6 rdl. 4 mk.

16. feb. 1723

- Niels Hansen i Jystrup ctr. Birgitte Jensdatter i Sparegodshuset med hendes lavværge, til benægtelsesed at anhøre etc., angående beskyldning hun har tilsagt Niels Hansen, at han skulle være hendes barnefader. Spædbarnet blev præsenteret for retten. Birgitte Jensdatter vidner at Niels Hansen har haft legemlig omgængelse med hende to gange i det gamle hollænderhus, som skete sidste påske, og igen en tredje gang, noget efter påske, ude i skoven, da hun vogtede får for forpagteren. Niels Hansen benægtede ikke de første to (hvoraf den sidste gang var 6 uger før påske), men nægtede at have haft legemlig omgængelse en tredje gang med Birgitte; så der fra den tid de havde omgængelse og til hun fødte barnet gik 45 uger, så han umuligt kan være barnets fader. [6. juli; Niels Hansen tjener Jens Pedersen i Jystrup.]

9. mar. 1723

- Afkald: På Monsr. Alexander Wilhelm Genichtels, kgl. hoftrumpeter i København hans vegne, irettelagdes et af Sr. Peder Skive i Valsøllille på sin hustrus Sophia Alexanders Genichtels vegne udgivne afkald af dato 7. august 1722, lydende at sr. Peder Skive på hustruens vegne er sket og gjort fyldest, ikke alene for den efter sin saig moder Anna Olufsdatter tilfaldne arv, men end og for hvad arv hun efter hendes fader Alexander Genitel efter af dødelig afgang kan forventes. (Afkaldet indført ord til ord i protokollen.)

13. apr. 1723

- Henrik Hansen i Ortvigs mølle ctr. Michael Boemand i Næbs Mølle ang. indehavende ~87 rdl. børnepenge hans salig formand Mogens Hansens børn tilhørende, som efter skifteforretningens slutning sidste Mikkelsdag til formynderen Henrik Hansen i Ortvig Mølle skulle være betalte. Henrik Hansen er broder til afdøde Mogens Hansen.

10. aug. 1723

- For retten mødte Anders Rasmussen, barnefødt på Christianshavn og nu opholdende sig i Buedalshuse i Stenlille sogn, som gav til kende: han har lagt sig efter den videnskab og lært udskære heste, svin m.v., så i henseende at han hidindhil ej har haft noget vist værested eller tilhold, og end også det foruden er fri karl, ubehindret for vornedepligt, og deslige altså af forestående omstændigheder er kender og frivilligt tilstår han nu for alle og enhver herefter at blive på Skjoldenæsholms gods, og at føre skikkeligt liv og levned uden drukkenskab, m.v.

12. okt. 1723

- Christen Jørgensen, boende i Bentskovhus i Haraldsted sogn, gav vemodeligt til kende hvorledes hans iboende hus sidste 2. oktober udi hans fraværelse ved ulykkelig ildebrand er lagt i aske med foder, korn, formue og indbo. Han har hustru og tre små børn.

9. nov. 1723

- Afkald: For retten mødte Anders Laursen (el. Anders Lauridsen) med sin hustru Elisabeth Hansdatter, boende i Snekkerup, og gav til kende at "deres søster" [læs: Elisabeths halvsøster] Dorthe Jacobsdatter, nu tjenende hos hr. renteskriver Jonas Klog på Christianshavn, arveligt er tilfaldet efter hendes salig forældre Jacob Pottemager og Karen

CHristensdatter, som boede og for 18 års tid siden bortdøde i Pottemagerhuset her på godset, rede penge 9 sldl., som efter skiftebrevet af 13. febr. 1705 er blevet leveret til formynderen Ole Marcussen (el. Ole Marquorsen), som dengang boede i Jystrup. Samme 9 sldl. har benævnte Dorthe Jacobsdatter givet og skænket til dem, hvorom til bevis blev irettelagt et af hende og hendes husbond [læs: den mand hun tjener], velbemeldte Renteskriver Klog, underskrevne dokument af 25. oktober 1723; og som samme 9 sldl. af Ole Marcussens efterkommer Anders Mortensen af Jystrup nu her for retten blev betalt og af Anders Laursen tilligemed hans hustru blev annammet, altså på egne og "deres søsters" vegne, gav de afkald for fornævnte arvedel til fornævnte Anders Mortensen. (Afkaldet indført i protokollen: heri nævner Dorthe Jacobsdatter sin søster Elisabeth Hansdatter, som har til ægte Anders Laursen i Snekkerup.)

11. jan. 1724

- Herskabet ctr. skytten på Sonnerupgård Jens Marcussen, boende i Broløsehuset, angående anklager for krybskytteri på Skjoldenæsholms enemærker. Som vidner er stævnet Niels Sørensen og hustru Karen Jensdatter i det ene Oldhuus, og Anne Lisbeth Rasmusdatter (el. Anne Elisabeth Rasmusdatter) i det andet Oldhuus, samt skovfogdens Mathias Andersens hustru Bodil Jensdatter og Ole Mathiassen og Sophie Mathiasdatter af Glostruphuset.

1. feb. 1724

- Afkald: Hans Hansen af Jystrup på egne og tre søstres, navnlig Karen Hansdatter, Anne Hansdatter og Kirsten Hansdatter deres vegne, gav afkald til deres stedfader Mikkell Jensen i Jystrup for arv efter deres afdøde moder Karen Steffensdatter, som boende og døde i Jystrup, alt efter skiftebrev af 12. juli 1723.

4. apr. 1724

- Herskabet ctr. Christen Eriksen, nu tjenende på Assendrup gods' stavn hos Hans Jacobsen i Aversi, angående hans fødested. For at vidne fremstod den indstævnedes fader Erik Jensen i Jystrup, som vidnede at hans søn Christen Eriksen er barnefødt i Bækhuset på Skjoldenæsholm gods' stavn for omtrent 27 år siden ved Mikkelssdags tid, og at han er avlet og født udi lovligt ægteskab imellem han og hans salig afdøde hustru Kirsten Torbjørnsdatter. Ellers forklarede Erik Jensen at hans søn Christen Eriksen trekvart år efter han var født kom til Aversi på Gissenfeldt eller Assendrup gods' stavn til Erik Jensens broder Jens Jensen, som der boede, hvor han er opfødt, og siden den tid altid har været og tjent i samme egn, og således opholdt sig udenfor Skjoldenæsholm gods' stavn, som er hans rette fødestavn, og har vidner imidlertid for denne sin søn betalt et års vornedeholdspenge til forrige erskabs fuldmægtig her til Skjoldenæsholm med 1 rdl. Hans Pedersen i Bomhuset vidnede også at være bevidst, at den nævnte Christen Eriksen for omtrent 27 år siden blev født i Bækhuset, og at hans fader er Erik Jensen, nu boende i Jystrup og hans forbemeldte hustru Kirsten Torbjørnsdatter, som for lang tid siden er afgået ved døden. Desuden produceredes præstens attest og ekstrakt af Jystrups kirkebog. [Ved dommen 25. april: Christen Eriksen er døbt i Jystrup Kirke år 1697]

16. maj 1724

- Peder Corneliussen i Høed ctr. Hans Mortensens hustru Johanne Jensdatter i Høed, angående ærerørige ord.

- For retten fremlagdes en forpligt og forsikring udgivet af en af Skjoldenæsholms bønders sønner, navnlig Hans Jensen, barnefødt i Merløse sogn i Kongsted by, udi hvilken han forpligter sig til at være Monsr. Johannes Winckler hørig og lydig, og erkende ham for sit rette fødte herskab m.v., af dato 26. april 1724.

27. juni 1724

- For retten mødte Søren Mouridsen af Uggerløse og på sin søns Søren Sørensens vegne producerede et af herskabet udgivet fribrev fra hans vornederrettighed. Søren Sørensen er barnefødt i Uggerløse i Tåstrup og Uggerløse kirkers anneksgård. Fribrevet er dateret 17. juni 1724.

- Dette er den sidste dag, hvor Sr. Andreas Melbye i Atterup ses som birkedommer. Ugen efter er Peder Jørgensen Skive af Valsølille birkedommer udi birkefogdens absens.

22. aug. 1724

- Peder Jørgensen Skive ses nu som konstitueret birkedommer til Skjoldenæsholm Birk.

26. sep. 1724

- Herskabet ctr. Hans Jacobsen, tjenende Sr. Anders Mercker af Kongens Mølle, angående hans fødested. Poul Christensen i Valsølille vidner, at Hans Hacobsen er barnefødt i Pottemagerhuset på Skjoldenæsholms stavn. Desuden fremlagdes præstens attest og ekstrakt af kirkebogen. Poul Christensens søn Christen Poulsen, som tjener sin fader i Valsølille, vidner at han sidste 2. påskedag var med ridefogden for at indhente den indstævnedede Hans Jacobsen, som da tjente i Rangle Mølle, og de spurgte ham om han ikke ville følge med til Skjoldenæsholm, men Hans Jacobsen svarede at Skjoldenæsholms herskab ikke vedkom ham, for han havde sit rigtige pas på at have været soldat for samme gods. Dette pas blev dengang opløst for b.la. ridefogden på Dragsholm Sr. Peder Nielsen, som foregav at Hans Jacobsens tjeneste i disse påskedage var forløben og at Sr. Peder Nielsen derfor ikke havde nogen prætentioner til ham, eftersom Hans Jacobsen samme tid foregav at ville fæste sig til Sr. Andreas Mercker i Kongens Mølle.

5. dec. 1724

- Ny birkedommer Søren Knudsen af Heinet, birkefoged til Svenstrup birk, efter bestalling af 30. nov. 1724.

- Afkald: Niels Hansen af Allindemagle fremlagde i retten et afkald udgivet til ham af hans svoger Laurids Petersen (el. Lauritz Peitersen) for al den arv og arverettighed, som hans hustru arveligt, både efter fader og moder, var tilfaldet, dateret 3. december 1724. (Afkaldet indført i protokollen: Lauritz Peitersens hustru hedder Maren Hansdatter, og hendes forældre hed Hans Laursen (el. Hans Lauridsen) og Anna Sørensdatter, og de boede og døde i Allindemagle. Arven er på 95 rdl. 5 mk. 2 sk.)

11. mar. 1725

- Søren Olsen, indsidder hos Peder Corneliusen i Ordrup, er anholdt på Skjoldenæsholm for tyveri. Han boede for omtrent 6 år siden i et hus i Kyringe (og var der også berygtet for tyveri).

7. apr. 1725

- For retten mødte Niels Madsen i Nye Mølle og gav til kende at have haft et søskendebarn, navnlig Jens Christensen, som for omtrent 3 uger siden

er død i Gjørslev i en gård på Jullingelunds gods' stavn, hvor han var til huse hos en mand der på godset ved navn Anders Nielsen. For at få sin arv skal Niels Madsen bevise at den afdøde var hans fætter og i alle sandheder retteste og eneste arving, hvorfor han fremstiller to dannemænd Peder Eriksen i Tersløse og Jens Eriksen i Vanløse, begge på Tersløsegårds gods. De vidner at den afdøde Jens Christensen er barnefødt i Skellebjerg ("Schillebierre") sogn og by i Løve herred af ærlige og ægte forældre Christen Rytter og Karen Lauritzdatter, hvilke begge for rum tid siden er bortdøde, og i samme ægteskab har de ikke nogen livsarvinger foruden tvende sønner navnlig Jens Christensen og Laurs Christensen (el. Laurids Christensen), af hvilke den sidstnævnte for 3 år siden er bortdød som ungar, og Jens Christensens moder Karen Laursdatter var kødelig søster til Niels Madsen Møllers moder Johanne Laursdatter (el. Johanne Lauridsdatter), som var gift med Mads Nielsen, som boede i Tersløse, hvilke Niels Madsens forældre begge for rum tid siden er bortdøde, og ej efterlod sig andre børn af deres ægteskab end to sønner Niels og Laurs (el. Laurids Madsen), af hvilke den sidste for omtrent 28 år siden er bortdød uden ægteskab eller livsarvinger. Således er Niels Madsen Møller kødeligt søskendebarn til den afdøde Jens Christensen, og hans eneste rette arving. Begge vidnerne har kendt den afdøde med dem og deres pårørende i over et halvt hundrede år.

9. juni 1725

- Gamle Jens Pedersen i Jystrup kan mindes i mindst 30 år (vidne for Niels Madsen ang. Nye- og Køls møllers vand.)

23. juni 1725

- Jens Jacobsen, som før var møllersvend i Jystrup Mølle, tjener nu Niels Snedker i Roskilde Vejrmøllehus.

14. juli 1725

- Hans Tygersen [også Hans Thøgersen, Hans Tyrsen etc.] af Nye Skovhuse ctr. sin egen søster Karen Tygersdatter, gift med Thomas Hugger i Valsøllille, angående ærerørige skældsord som Karen skal have sagt imod Hans' hustru Mette Pedersdatter. Som vidner er stævnet Randel Siversdatter (el. Ragnhild Sivertsdatter) til huse hos Hans Tygersen, Margrethe Andersdatter hos sin fader Anders Jensen i Nye Skovhuse, og Kirsten Laursdatter til huse hos Mads Dinesen sammesteds

4. aug. 1725

- Herskabet ctr. Niels Hansen i Høed, angående fæstes fortabelse for hans gårds forsiddelse og slette medhandling samt pådragende restanser med videre. (Dom: han har forbrudt sit fæste.)

1. sep. 1725

- Mikkell Hansen af Roskilde ctr. Lisbeth Hansdatter og Peder Jensen, begge tjenende præstebonden Ambrosius Pedersen i Valsøllille, angående ærerørige skældsord, som de har talt om Mikkell Jensens hustru Ellen Jensdatter. En af de indstævnede vidner er Hans Sørensen Drejer i Valsøllille. På de indstævnede Lisbeth Hansdatter og Peder Jensens vegne mødte deres madfader Ambrosius Pedersen, som ville føre retten til gemyt at det ene indstævnede vidne Hans Sørensen er Mikkell Hansens svoger.

23. mar. 1726

- Peder Mortensen i Høed er syg og sengeliggende.

30. mar. 1726

- Peder Hansen af Allindemagle fremkom for retten og gav vemodeligt til kende at hans iboende hus med hvad fattigdom og formue ham var tilhørende er ved ulykk og ildebrand ynkeligt lagt i aske udi den stærke storm, som var sidste 7. marts. Samme ildebrand oprejste sig af hans genbo.

4. maj 1726

- Afkald: for Knud Børgesens arvepart. Kendes jeg underskrevne Knud Børgesen, tjenende hr. Abraham Lerche i København, og hermed for alle vitterliggør, at jeg på egne og mine medarvingers vegne, som er min søster Sidsel Børgesdatter boende på Landtings gods i Jylland, samt mine tvende broderbørn Maren Hansdatter og Elisabeth Hansdatter, hvoraf den ene boer og den anden tjener på Rydhave gods i Jylland, at vi har af ridefogden på Skjoldenæsholm bekommet rede og rigtighed for den arvepart os samtlige tilfaldt efter min salig søster Margrethe Børgesdatter, Thomas Andersen Ramsings, som boede og døde i Jystrup sogn og by på Skjoldenæsholms gods, efter sluttet skifteforretning af 12. november 1725, summa 607 rdl. 2 mk. Underskrift i protokollen fra Knud Børgesen med initialer K.B.S.

25. maj 1725

- Hans Pedersen af Valsømagle på egne og hustrus vegne ctr. gamle Jens Laursen (el. Jens Lauridsen) og hustru Lisbeth Nilausdatter (el. Elisabeth Nelausdatter), for ærerørige ord.